

**Міністерство охорони здоров'я України
Міністерство освіти і науки України
Департамент охорони здоров'я
Полтавської обласної державної адміністрації
Комунальний вищий навчальний заклад I рівня акредитації
Полтавської обласної ради
«Кременчуцький медичний коледж» імені В.І. Литвиненка**

Затверджую
Голова приймальної комісії
Кременчуцького медичного
коледжу імені В.І. Литвиненка
_____ С. С. Малик
«14» березня 2017р.

Розглянуто та схвалено на засіданні
предметної екзаменаційної комісії
з української мови та літератури,
протокол № 1 від 14. 03.2017р.
Голова комісії _____ К.І. Шаповал

ПРОГРАМА

**проведення письмового вступного випробування
з української мови у формі вступного іспиту (диктант),
вступного випробування у формі співбесіди
з конкурсного предмета для абітурієнтів,
які в 2017 році вступають
до Кременчуцького медичного коледжу імені В.І. Литвиненка
(на основі базової (9 класів) загальної середньої освіти)**

Пояснювальна записка

Програми вступних випробувань з української мови у формі вступного іспиту (диктант), для абітурієнтів, котрі вступають на навчання для здобуття освітньо-кваліфікаційного рівня молодшого спеціаліста на основі базової загальної середньої освіти, та для вступного випробування у формі співбесіди для визначених згідно з чинним законодавством категорій абітурієнтів, укладені з урахуванням чинних програм з української мови для 5–9 класів (лист Міністерства освіти і науки України № 1/11-6611 від 23.12.2004 р.) та програми для профільного навчання учнів 5–9 класів (рівень стандарту, наказ Міністерства освіти і науки України № 1021 від 28.10.2010 р.), з урахуванням нормативних вимог щодо Державної підсумкової атестації випускників загальноосвітніх навчальних закладів II ступеня, що проводиться в письмовій формі з навчальних предметів, згідно з переліком, затвердженим наказом МОН України від 20.10.2016р. № 1272 «Про проведення державної підсумкової атестації учнів (вихованців) загальноосвітніх навчальних закладів у 2016-2017 навчальному році» зі змінами, внесеними наказом МОН від 30.12.2016р. № 1696 «Про внесення змін до наказу Міністерства освіти і науки України від 20 жовтня 2016р. № 1272». Завдання вступних випробувань (тексти диктантів, запитання та завдання співбесіди) мають відповідати державним вимогам до рівня загальноосвітньої підготовки учнів, визначеним навчальними програмами, затвердженими МОН України, тому враховані рекомендації листа Міністерства освіти і науки України від 13 березня 2017р. № 1/9-149 «Про проведення державної підсумкової атестації у загальноосвітніх навчальних закладах у 2016-2017 навчальному році».

Ефективною формою перевірки орфографічної та пунктуаційної грамотності є текстові диктанти. Перевірці підлягають уміння правильно писати слова на вивчені орфографічні правила, ставити розділові знаки відповідно до опрацьованих правил пунктуації, належним чином оформляти роботу.

Програма з української мови для вступного письмового екзамену (диктант) і вступного випробування у формі співбесіди спрямована на виявлення рівня знань і вмінь з української мови. Програма складається з розділів:

«Фонетика і орфографія» визначає основні та важливі правила написання слів, знання яких є яскравою ознакою культури мови людини;

«Морфологія» навчає розрізняти одну частину мови від іншої (інколи тільки текст підказує, до якої частини мови належить те чи інше слово), знати їх творення і змінювання, від чого залежить правильність написання;

«Синтаксис і пунктуація» долучає до таємниць творення й вираження думки за допомогою речень, які є різні за побудовою, метою висловлення та інтонацією, отже, відмінні за пунктуаційними знаками.

Для вступного диктанту добираються тексти, оптимально насичені вивченими орфограмами й пунктограмами. За метою висловлювання це можуть бути тексти-розповіді, описи чи міркування. Проте частіше це тексти комбінованого типу, у яких органічно поєднуються елементи всіх типів з монологічною або діалогічною формою викладу. Тексти диктантів адаптовані

до чинного правопису сучасної української літературної мови і методичних вимог навчальної програми з української мови для загальноосвітніх навчальних закладів II ступеня (базова середня освіта), не містять авторської пунктуації.

Диктанти підібрані відповідно до основних правил орфографії та пунктуації. У них враховані такі вимоги: відображення рівня розвитку сучасної української мови; насиченість орфограмами та пунктограмами, різноманітною лексикою і стилістичними засобами, передбаченими програмою; відповідність нормам літературної мови. Тексти зорієнтовані на тематику культурологічної змістової лінії, тобто представляють українську літературу, історію, звичаї і традиції, мистецькі скарби, матеріальну і духовну культуру українського народу, загальнолюдські цінності, фахове тематичне спрямування. Тексти характеризуються відносною цілісністю і завершеністю, зрозумілі для всіх.

Програма з української мови

Назва розділу, теми	Знання	Вимоги до умінь вступника
1. Фонетика. Графіка	Фонетика як розділ мовознавчої науки про звуковий склад мови. Голосні й приголосні звуки. Приголосні тверді й м'які, дзвінкі й глухі. Позначення звуків мовлення на письмі. Алфавіт. Співвідношення звуків і букв. Звукове значення букв я, ю, е, ї, щ . Склад. Складоподіл. Наголос, наголошені й ненаголошені склади. Уподібнення приголосних звуків. Спрощення в групах приголосних. Найпоширеніші випадки чергування голосних і приголосних звуків. Основні випадки чергування у — в, і — й	Абітурієнт: <i>визначає</i> в словах голосні, тверді і м'які, дзвінкі й глухі приголосні, ненаголошені й наголошені голосні; <i>ділить</i> слово на склади; <i>визначає</i> звукове значення букв у слові; <i>визначає</i> місце букв в алфавіті, <i>розташовує</i> слова за алфавітом; <i>розпізнає</i> явища уподібнення приголосних звуків, спрощення в групах приголосних, основні випадки чергування голосних і приголосних звуків, чергування у — в, і — й
2. Лексикологія. Фразеологія	Лексикологія як учення про слово. Ознаки слова як мовної одиниці. Лексичне значення слова. Багатозначні й однозначні слова. Пряме та переносне значення слова. Омоніми. Синоніми. Антоніми. Лексика української мови за походженням. Власне українська лексика. Лексичні запозичення з інших мов. Загальноновживані слова. Професійна, діалектна, розмовна лексика. Терміни. Лексика української мови з погляду активного й пасивного вживання. Застарілі й нові слова (неологізми). Нейтральна й емоційно забарвлена лексика. Поняття про стійкі сполуки слів і вирази. Фразеологізми . Приказки, прислів'я, афоризми	Абітурієнт: <i>пояснює</i> лексичні значення слів; <i>добирає</i> до слів синоніми й антоніми та <i>використовує</i> їх у мовленні; <i>уживає</i> слова в переносному значенні; <i>знаходить</i> у тексті й доречно <i>використовує</i> в мовленні вивчені групи слів; <i>пояснює</i> значення фразеологізмів, приказок, прислів'їв, крилатих висловів, правильно й комунікативно доцільно <i>використовує</i> їх у мовленні

3. Будова слова. Словотвір	Будова слова. Основа слова й закінчення. Значущі частини слова: корінь, префікс, суфікс, закінчення. Словотвір. Твірні основи при словотворенні. Основа похідна й непохідна. Основні способи словотворення в українській мові: префіксальний, префіксально-суфіксальний, суфіксальний, безафіксний, складання слів або основ, перехід з однієї частини мови в іншу. Основні способи творення іменників, прикметників, дієслів, прислівників Складні слова Способи їх творення. Сполучні голосні [о], [е]	Абітурієнт: <i>відділяє</i> закінчення слів від основи, <i>членує</i> основу на значущі частини, <i>добирає</i> спільно-кореневі слова, слова з однаковими префіксами й суфіксами; <i>розрізняє</i> форми слова й спільнокореневі слова, правильно <i>вживає</i> їх у мовленні; <i>визначає</i> спосіб творення слів
4. Морфологія. 4.1. Іменник	Морфологія як розділ мовознавчої науки про частини мови. Іменник як частина мови: значення, морфологічні ознаки, синтаксична роль. Іменники власні та загальні, істоти й неістоти. Рід іменників: чоловічий, жіночий, середній. Іменники спільного роду. Число іменників. Іменники, що вживаються в обох числових формах. Іменники, що мають лише форму однини або лише форму множини. Відмінки іменників. Відміни іменників: перша, друга, третя, четверта. Поділ іменників першої та другої відмін на групи. Особливості вживання та написання відмінкових форм. Букви -а(-я), -у (-ю) у закінченнях іменників другої відміни. Відмінювання іменників, що мають лише форму множини. Невідмінювані іменники в українській мові. Написання й відмінювання чоловічих і жіночих імен по батькові	Абітурієнт: <i>розпізнає</i> іменники; <i>визначає</i> їхнє загальне значення, морфологічні ознаки, синтаксичну роль, належність іменників до певної групи за їхнім лексичним значенням, уживаністю в мовленні; <i>визначає</i> основні способи творення іменників; правильно <i>відмінює</i> іменники, <i>відрізняє</i> правильні форми іменників від помилкових; <i>використовує</i> іменники в мовленні, послуговуючись їхніми виражальними можливостями
4.2. Прикметник	Прикметник як частина мови: значення, морфологічні ознаки, синтаксична роль. Розряди прикметників за значенням: якісні, відносні та присвійні. Явища взаємопереходу прикметників з одного розряду в інший. Якісні прикметники. Ступені порівняння якісних прикметників: вищий і найвищий, способи їх творення (проста й складена форми). Зміни приголосних при творенні ступенів порівняння прикметників. Особливості відмінювання прикметників (тверда й м'яка групи)	Абітурієнт: <i>розпізнає</i> прикметники; <i>визначає</i> їхнє загальне значення, морфологічні ознаки, синтаксичну роль; розряди прикметників за значенням; <i>утворює</i> форми ступенів порівняння якісних прикметників, повні й короткі форми якісних прикметників; <i>розрізняє</i> основні способи творення відносних і присвійних прикметників; <i>відмінює</i> прикметники; <i>відрізняє</i> правильні форми прикметників від помилкових
4.3. Числівник	Числівник як частина мови: значення, морфологічні ознаки, синтаксична роль. Розряди числівників за значенням: кількісні (на позначення цілих чисел, дробові, збірні) і порядкові. Групи числівників за будовою: прості й складені. Типи відмінювання кількісних числівників: 1) <i>один, одна</i>; 2) <i>два, три, чотири</i>; 3) <i>від п'яти до двадцяти, тридцять, п'ятдесят-вісімдесят</i>; 4) <i>сорок, дев'яносто, сто</i>; 5) <i>двісті-дев'ятсот</i>; 6) <i>нуль, тисяча, мільйон, мільярд</i>; 7) <i>збірні</i>; 8) <i>дробові</i>.	Абітурієнт: <i>розпізнає</i> числівники; <i>визначає</i> їхнє загальне значення, морфологічні ознаки, синтаксичну роль, розряди числівників за значенням, основні способи їх творення, відмінювання; <i>відрізняє</i> правильні форми числівників від помилкових; <i>добирає</i> потрібні форми числівників і <i>використовує</i> їх у мовленні; <i>визначає</i> сполучуваність числівників з іменниками

	Порядкові числівники, особливості їх відмінювання. Особливості правопису числівників	
4.4. Займенник	Займенник як частина мови: значення, морфологічні ознаки, синтаксична роль. Порівняння займенників з іменниками, прикметниками й числівниками. Розряди займенників за значенням: особові, зворотний, присвійні, вказівні, означальні, питальні, відносні, неозначені, заперечні. Особливості їх відмінювання. Творення й правопис неозначених і заперечних займенників	Абітурієнт: <i>розпізнає</i> займенники; <i>визначає</i> їхнє загальне значення, морфологічні ознаки, синтаксичну роль, розряди займенників за значенням, основні способи їх творення, відмінювання; <i>відрізняє</i> правильні форми займенників від помилкових; правильно <i>добирає</i> потрібні форми займенників і <i>використовує</i> їх у мовленні
4.5. Дієслово	Дієслово як частина мови: значення, морфологічні ознаки, синтаксична роль. Форми дієслова: дієвідмінювані, відмінювані (дієприкметник) і незмінні (інфінітив, дієприслівник, форми на -но , -то). Безособові дієслова. Види дієслів: докопаний і недокопаний. Творення видових форм, Часи дієслова: минулий, теперішній, майбутній. Способи дієслова: дійсний, умовний, наказовий. Творення форм умовного та наказового способів дієслів. Словозміна дієслів I та II дієвідміни. Особові та числові форми дієслів (теперішнього та майбутнього часу й наказового способу). Родові та числові форми дієслів (минулого часу й умовного способу). Чергування приголосних в особових формах дієслів теперішнього та майбутнього часу. Дієприкметник як особлива форма дієслова: значення, морфологічні ознаки, синтаксична роль. Активні та пасивні дієприкметники. Творення активних і пасивних дієприкметників теперішнього й минулого часу. Відмінювання дієприкметників. Дієприкметниковий зворот. Безособові форми на -но , -то . Дієприслівник як особлива форма дієслова: значення, морфологічні ознаки, синтаксична роль. Дієприслівники докопаного й недокопаного виду, їх творення. Дієприслівниковий зворот	Абітурієнт: <i>розпізнає</i> дієслова, особливі форми дієслова, безособові дієслова; <i>визначає</i> загальне значення дієслова, морфологічні ознаки, синтаксичну роль, часи й способи дієслів, дієвідміни, особливості словозміни кожної дієвідміни; <i>використовує</i> один час і спосіб у значенні іншого; <i>розрізняє</i> основні способи творення дієслів, зокрема видових форм, форм майбутнього часу недокопаного виду, форм умовного та наказового способу дієслів; <i>відрізняє</i> правильні форми дієслів від помилкових. <i>Розпізнає</i> дієприкметники (зокрема відрізняє їх від дієприслівників); <i>визначає</i> їхнє загальне значення, морфологічні ознаки, синтаксичну роль, особливості творення, відмінювання; <i>відрізняє</i> правильні форми дієприкметників від помилкових; <i>добирає</i> й комунікативно доцільно <i>використовує</i> дієприкметники та дієприкметникові звороти в мовленні; <i>використовує</i> дієприкметники в мовленні. <i>Розпізнає</i> дієприслівники; <i>визначає</i> їхнє загальне значення, морфологічні ознаки, синтаксичну роль, основні способи їх творення; <i>відрізняє</i> правильні форми дієприслівників від помилкових; правильно <i>будує</i> речення з дієприслівниковими зворотами
4.6. Прислівник	Прислівник як частина мови: значення, морфологічні ознаки, синтаксична роль. Розряди прислівників за значенням. Ступені порівняння прислівників: вищий і найвищий. Зміни приголосних при творенні прислівників вищого та найвищого ступенів. Правопис прислівників на -о , -е , утворених від прикметників і дієприкметників. Написання разом, окремо й через дефіс прислівників і сполучень прислівникового типу	Абітурієнт: <i>Розпізнає</i> прислівники, <i>визначає</i> їхнє загальне значення, морфологічні ознаки, синтаксичну роль, розряди прислівників за значенням, ступені порівняння прислівників, основні способи творення прислівників; <i>відрізняє</i> правильні форми прислівників від помилкових; <i>добирає</i> й комунікативно доцільно <i>використовує</i> прислівники в мовленні

4.7. Службові частини мови	Прийменник як службова частина мови. Групи прийменників за походженням: непохідні (первинні) й похідні (вторинні, утворені від інших слів) Групи прийменників за будовою: прості, складні й складені. Зв'язок прийменника з непрямыми відмінками іменника. Правопис прийменників.	Абітурієнт: розпізнає прийменники, визначає їхні морфологічні ознаки, групи прийменників за походженням і за будовою; правильно й комунікативно доцільно використовує форми прийменників у мовленні.
	Сполучник як службова частина мови. Групи сполучників за значенням і синтаксичною роллю: сурядні (єднальні, протиставні, розділові) й підрядні (часові, причинові, умовні, способу дії, мети, допустові, порівняльні, з'ясувальні, наслідкові). Групи сполучників за вживанням (одиночні, парні, повторювані) та за будовою (прості, складні, складені). Правопис сполучників. Частка як службова частина мови. Групи часток за значенням і вживанням: формотворчі, словотворчі, модальні. Правопис часток	Розпізнає сполучники, визначає групи сполучників за значенням і синтаксичною роллю, за вживанням і будовою; правильно й комунікативно доцільно використовує сполучники в мовленні. Розпізнає частки, визначає групи часток за значенням і вживанням; правильно й комунікативно доцільно використовує частки в мовленні
4.8. Вигук	Вигук як частина мови. Групи вигуків за походженням: непохідні й похідні. Значення вигуків. Звуконаслідувальні слова. Правопис вигуків	Абітурієнт: розрізняє речення різних видів: за метою висловлювання, за емоційним забарвленням, за складом граматичної основи, за наявністю чи відсутністю другорядних членів, за наявністю необхідних членів речення, за будовою, за наявністю чи відсутністю однорідних членів речення, вставних слів, словосполучень, речень, відокремлених членів речення, звертання
5. Синтаксис. 5.1. Слово-сполучення	Завдання синтаксису. Словосполучення й речення як основні одиниці синтаксису. Підрядний і сурядний зв'язок між словами й частинами складного речення. Головне й залежне слово в словосполученні. Типи словосполучень за морфологічним вираженням головного слова. Словосполучення непоширені й поширені	Абітурієнт: визначає структуру простого двоскладного речення, способи вираження підмета й присудка (простого й складеного), особливості узгодження присудка з підметом; правильно й комунікативно доцільно використовує прості речення
5.2. Речення	Речення як основна синтаксична одиниця. Граматична основа речення. Порядок слів у реченні. Види речень у сучасній українській мові: за метою висловлювання (розповідні, питальні й спонукальні); за емоційним забарвленням (окличні й неокличні); за будовою (прості й складні); за складом граматичної основи (двоскладні й односкладні); за наявністю чи відсутністю другорядних членів (непоширені й поширені); за наявністю необхідних членів речення (повні й неповні); за наявністю чи відсутністю ускладнювальних засобів (однорідних членів речення, вставних слів, словосполучень, речень, відокремлених членів речення, звертання)	Абітурієнт: розпізнає види другорядних членів та їхні типи й різновиди, визначає способи вираження означень, додатків, обставин, роль порівняльного звороту; правильно й комунікативно доцільно використовує виражальні можливості другорядних членів речення в мовленні; правильно розставляє розділові знаки при непоширеній прикладці, порівняльному звороті
5.2.1. Просте двоскладне речення	Підмет і присудок як головні члени двоскладного речення. Особливості узгодження присудка з підметом. Способи вираження підмета. Типи присудків: простий і складений (іменний і дієслівний). Способи їх вираження	

5.2.2. Другорядні члени речення у двоскладному й однокладному реченні	Означення узгоджене й неузгоджене Прикладка як різновид означення. Додаток. Типи обставин за значенням. Способи вираження означень, додатків, обставин. Порівняльний зворот. Функції порівняльного звороту в реченні	
5.2.3. Однокладні речення	Граматична основа односкладного речення. Типи односкладних речень за способом вираження та значенням головного члена: односкладні речення з головним членом у формі присудка (означено-особові, неозначено-особові, узагальнено-особові, безособові) та односкладні речення з головним членом у формі підмета (називні). Способи вираження головних членів односкладних речень. Розділові знаки в односкладному реченні	Абітурієнт: <i>розпізнає</i> типи односкладних речень, <i>визначає</i> особливості кожного з типів; правильно й комунікативно доцільно <i>використовує</i> виражальні можливості односкладних речень у власному мовленні
5.2.4. Просте ускладнене речення	Речення з однорідними членами. Узагальнюючі слова в реченнях з однорідними членами. Речення зі звертанням. Звертання непоширені й поширені. Речення зі вставними словами, словосполученнями, реченнями, їх значення. Речення з відокремленими членами. Відокремлені означення, прикладки — непоширені й поширені. Відокремлені додатки, обставини. Відокремлені уточнювальні члени речення. Розділові знаки в реченнях з однорідними членами	Абітурієнт: <i>розпізнає</i> просте речення з однорідними членами, звертаннями, вставними словами, словосполученнями, реченнями, відокремленими членами (означеннями, прикладками, додатками, обставинами), зокрема уточнювальними, та правильно й комунікативно доцільно <i>використовує</i> виражальні можливості таких речень у мовленні; правильно <i>розставляє</i> розділові знаки в них
5.2.5. Складне речення	Ознаки складного речення. Засоби зв'язку простих речень у складному: - інтонація й сполучники або сполучні слова; - інтонація. Типи складних речень за способом зв'язку їх частин: сполучникові й безсполучникові. Сурядний і підрядний зв'язок між частинами складного речення	Абітурієнт: <i>розпізнає</i> складні речення різних типів, <i>визначає</i> їхню структуру, види й засоби зв'язку між простими реченнями; <i>добирає</i> й <i>конструює</i> складні речення, що оптимально відповідають конкретній комунікативній меті. Правильно <i>розставляє</i> розділові знаки, <i>будує</i> схему такого речення
5.2.5.1. Складно-сурядне речення	Єднальні, протиставні та розділові сполучники в складносурядному реченні. Смилові зв'язки між частинами складносурядного речення	Абітурієнт: <i>розпізнає</i> складносурядні речення, <i>визначає</i> смислові зв'язки між частинами складносурядного речення; комунікативно доцільно <i>використовує</i> його виражальні можливості в мовленні
5.2.5.2. Складно-підрядне речення	Складнопідрядне речення, його будова. Головне й підрядне речення. Підрядні сполучники й сполучні слова як засоби зв'язку в складнопідрядному реченні. Основні види підрядних речень: означальні, з'ясувальні, обставинні (місця, часу, способу дії та ступеня, порівняльні, причини, наслідкові, мети, умовні, допустові). Складнопідрядні речення з кількома підрядними, їх типи за характером зв'язку між частинами: - складнопідрядні речення з послідовною підрядністю; - складнопідрядні речення з однорідною підрядністю; - складнопідрядні речення з неоднорідною підрядністю	Абітурієнт: <i>розпізнає</i> складнопідрядні речення, <i>визначає</i> їхню будову, зокрема складнопідрядних речень із кількома підрядними, <i>відображає</i> її в схемі складнопідрядного речення; <i>визначає</i> основні види підрядних речень, типи складнопідрядних речень за характером зв'язку між частинами. Правильно й комунікативно доцільно <i>використовує</i> виражальні можливості складнопідрядних речень різних типів у процесі спілкування

5.2.5.3. Безсполучникове складне речення	Типи безсполучникових складних речень за характером смислових відношень між складовими частинами-реченнями: 1) з однорідними частинами-реченнями (рівноправними); 2) з неоднорідними частинами (пояснюваною і пояснювальною). Розділові знаки в безсполучниковому складному реченні	Абітурієнт: <i>розпізнає</i> безсполучникові складні речення; <i>визначає</i> смислові відношення між їхніми частинами-реченнями (однорідними й неоднорідними), особливості інтонації безсполучникових складних речень; правильно й комунікативно доцільно <i>використовує</i> виражальні можливості безсполучникових складних речень у мовленні
5.2.5.4. Складні речення з різними видами сполучникового й безсполучникового зв'язку	Складні речення з різними видами сполучникового й безсполучникового зв'язку	Абітурієнт: <i>визначає</i> структуру складних речень із різними видами сполучникового й безсполучникового зв'язку; правильно й комунікативно доцільно <i>використовує</i> виражальні можливості речеш цього типу в мовленні
5.3. Способи відтворення чужого мовлення	Пряма й непряма мова. Речення з прямою мовою. Слова автора. Заміна прямої мови непрямою. Цитата як різновид прямої мови. Діалог	Абітурієнт: <i>визначає</i> в реченні з прямою мовою слова автора й пряму мову, речення з непрямою мовою; <i>замінює</i> пряму мову непрямою; правильно й доцільно <i>використовує</i> в тексті пряму мову й цитати; правильно <i>вживає</i> розділові знаки в конструкціях із прямою мовою та діалозі
6. Стилїстика	Стилї мовлення (розмовний, науковий, художній, офіційно-діловий, публіцистичний), їх основні ознаки та функції	Абітурієнт: <i>розпізнає</i> стилї мовлення, <i>визначає</i> особливості кожного з них; <i>користується</i> різноманітними виражальними засобами української мови в процесі спілкування для оптимального досягнення мети спілкування
7. Орфоепія	Відображення вимови голосних (наголошених і ненаголошених) через фонетичну транскрипцію. Відображення вимови приголосних звуків: 1) [дж], [дз], [дз']; 2) [з]; 3) [ж], [ч], [ш], [дж], 4) груп приголосних (уподібнення, спрощення); 5) м'яких приголосних; 6) подовжених приголосних. Вимова слів з апострофом	Абітурієнт: <i>визначає</i> особливості вимови голосних і приголосних звуків; <i>наголошує</i> слова відповідно до орфоепічних норм
8. Орфографія	Правопис літер, що позначають ненаголошені голосні [e], [u], [o] у коренях слів. Спрощення в групах приголосних. Сполучення <i>йо,ьо</i> . Правила вживання м'якого знака. Правила вживання апострофа. Подвоєння букв на позначення подовжених м'яких приголосних і збігу однакових приголосних звуків. Правопис префіксів і суфіксів. Позначення чергування приголосних звуків на письмі. Правопис великої літери. Лапки у власних назвах. Написання слів іншомовного походження. Основні правила переносу слів з рядка в рядок. Написання складних слів разом і через дефіс. Правопис складноскорочених слів. Написання чоловічих і жіночих імен по батькові й прізвищ. Правопис відмінкових закінчень іменників, прикметників. Правопис <i>н</i> та <i>ни</i> у прикметниках і дієприкметниках, <i>не</i> з різними частинами мови	Абітурієнт: <i>розпізнає</i> вивчені орфограми й <i>пояснює</i> їх за допомогою правил; правильно <i>пише</i> слова з вивченими орфограмами, <i>знаходить</i> і <i>виправляє</i> орфографічні помилки на вивчені правила

Українська мова

Фонетика. Графіка

Фонетика як розділ мовознавчої науки про звуковий склад мови. Голосні й приголосні звуки. Приголосні тверді і м'які, дзвінкі й глухі. Позначення звуків мовлення на письмі. Алфавіт. Співвідношення звуків і букв. Звукове значення букв я, ю, є, ї, щ. Склад. Складоподіл. Наголос, наголошені й ненаголошені склади. Уподібнення приголосних звуків. Спрощення в групах приголосних. Найпоширеніші випадки чергування голосних і приголосних звуків. Основні випадки чергування у-в, і-й.

Лексикологія. Фразеологія

Лексикологія як учення про слово. Ознаки слова як мовної одиниці. Лексичне значення слова. Багатозначні й однозначні слова. Пряме та переносне значення слова. Омоніми. Синоніми. Антоніми. Лексика української мови за походженням. Власне українська лексика. Лексичні запозичення з інших мов. Загальноживані слова. Професійна, діалектна, розмовна лексика. Терміни. Лексика української мови з погляду активного й пасивного вживання. Застарілі й нові слова (неологізми). Нейтральна й емоційно забарвлена лексика. Поняття про стійкі сполуки слів і вирази. **Фразеологізми**. Приказки, прислів'я, афоризми (відповідно до словника фразеологізмів за підручниками рівня «стандарт»).

Будова слова. Словотвір

Будова слова. Основа слова й закінчення. Значущі частини слова: корінь, префікс, суфікс, закінчення. **Словотвір.** Твірні основи при словотворенні. Основа похідна й непохідна. Основні способи словотворення в українській мові: префіксальний, префіксально-суфіксальний, суфіксальний, безсуфіксальний, складання слів або основ, перехід з однієї частини мови в іншу. Основні способи творення іменників, прикметників, дієслів, прислівників. Складні слова. Способи їх творення. Сполучні голосні [o], [e] у складних словах.

Морфологія. Іменник

Морфологія як розділ мовознавчої науки про частини мови. Іменник як частина мови: значення, морфологічні ознаки, синтаксична роль. Іменники власні та загальні, істоти й неістоти. Рід іменників: чоловічий, жіночий, середній. Іменники спільного роду. Число іменників. Іменники, що вживаються в обох числових формах. Іменники, що мають лише форму однини або лише форму множини. Відмінки іменників. Відміни іменників: перша, друга, третя, четверта. Поділ іменників першої та другої відмін на групи. Особливості

вживання та написання відмінкових форм. Букви -а(-я), -у(-ю) в закінченнях іменників другої відміни. Відмінювання іменників, що мають лише форму множини. Невідмінювані іменники в українській мові. Написання і відмінювання чоловічих і жіночих імен по батькові.

Прикметник

Прикметник як частина мови: значення, морфологічні ознаки, синтаксична роль. Розряди прикметників за значенням: якісні, відносні та присвійні. Явища взаємопереходу прикметників з одного розряду в інший. Якісні прикметники. Ступені порівняння якісних прикметників: вищий і найвищий, способи їх творення (проста й складена форми). Зміни приголосних при творенні ступенів порівняння прикметників. Особливості відмінювання прикметників (тверда й м'яка групи).

Числівник

Числівник як частина мови: значення, морфологічні ознаки, синтаксична роль. Розряди числівників за значенням: кількісні (на позначення цілих чисел, дробові, збірні) й порядкові. Групи числівників за будовою: прості й складені. Типи відмінювання кількісних числівників:

- 1) *один, одна;*
- 2) *два, три, чотири;*
- 3) *від п'яти до двадцяти, тридцять, п'ятдесят ... вісімдесят;*
- 4) *сорок, дев'яносто, сто;*
- 5) *двісті – дев'ятсот;*
- 6) *нуль, тисяча, мільйон, мільярд;*
- 7) збірні;
- 8) дробові.

Порядкові числівники, особливості їх відмінювання.
Особливості правопису числівників.

Займенник

Займенник як частина мови: значення, морфологічні ознаки, синтаксична роль. Співвіднесеність займенників з іменниками, прикметниками й числівниками. Розряди займенників за значенням: особові, зворотний, присвійні, вказівні, означальні, питальні, відносні, неозначені, заперечні. Особливості їх відмінювання. Творення й правопис неозначених і заперечних займенників.

Дієслово

Дієслово як частина мови: значення, морфологічні ознаки, синтаксична роль. Форми дієслова: дієвідмінювані, відмінювані (дієприкметник) і незмінні (інфінітив, дієприслівник, форми на -но, -то). Безособові дієслова. Види дієслів: доконаний і недоконаний. Творення видових форм. Часи дієслова: минулий,

теперішній, майбутній. Способи дієслова: дійсний, умовний, наказовий. Творення форм умовного та наказового способів дієслів. Словозміна дієслів I та II дієвідміни. Особові та числові форми дієслів (теперішнього та майбутнього часу й наказового способу). Родові та числові форми дієслів (минулого часу й умовного способу). Чергування приголосних в особових формах дієслів теперішнього та майбутнього часу.

Дієприкметник як особлива форма дієслова: значення, морфологічні ознаки, синтаксична роль. Активні та пасивні дієприкметники. Творення активних і пасивних дієприкметників теперішнього й минулого часу. Відмінювання дієприкметників. Дієприкметниковий зворот. Безособові форми на -но, -то.

Дієприслівник як особлива форма дієслова: значення, морфологічні ознаки, синтаксична роль. Дієприслівники доконаного й недоконаного виду, їх творення. Дієприслівниковий зворот.

Прислівник

Прислівник як частина мови: значення, морфологічні ознаки, синтаксична роль. Розряди прислівників за значенням. Ступені порівняння прислівників: вищий і найвищий. Зміни приголосних при творенні прислівників вищого та найвищого ступенів. Правопис прислівників на -о, -е, утворених від прикметників і дієприкметників. Написання разом, окремо й через дефіс прислівників і сполучень прислівникового типу.

Службові частини мови

Прийменник як службова частина мови. Групи прийменників за походженням: непохідні (первинні) й похідні (вторинні, утворені від інших слів). Групи прийменників за будовою: прості, складні й складені. Зв'язок прийменника з непрямыми відмінками іменника. Правопис прийменників

Сполучник як службова частина мови. Групи сполучників за значенням і синтаксичною роллю: сурядні (єднальні, протиставні, розділові) й підрядні (часові, причинові, умовні, способу дії, мети, допустові, порівняльні, з'ясувальні, наслідкові). Групи сполучників за вживанням. (одиничні, парні, повторювані) та за будовою (прості, складні, складені). Правопис сполучників.

Частка як службова частина мови. Групи часток за значенням і вживанням: формотворчі, словотворчі, модальні. Правопис часток.

Вигук

Вигук як частина мови. Групи вигуків за походженням: непохідні й похідні. Значення вигуків. Звуконаслідувальні слова. Правопис вигуків.

Синтаксис. Словосполучення

Завдання синтаксису. Словосполучення й речення як основні одиниці синтаксису. Підрядний і сурядний зв'язок між словами й частинами складного речення. Головне й залежне слово в словосполученні. Типи словосполучень за

морфологічним вираженням головного слова. Словосполучення непоширені й поширені.

Речення

Речення як основна синтаксична одиниця. Граматична основа речення. Порядок слів у реченні. Види речень у сучасній українській мові: за метою висловлювання (розповідні, питальні й спонукальні); за емоційним забарвленням (окличні й неокличні); за будовою (прості й складні); за складом граматичної основи (двоскладні й односкладні); за наявністю чи відсутністю другорядних членів (непоширені й поширені); за наявністю необхідних членів речення (повні й неповні); за наявністю чи відсутністю ускладнювальних засобів (однорідних членів речення, вставних слів, словосполучень, речень, відокремлених членів речення, звертання).

Просте двоскладне речення

Підмет і присудок як головні члени двоскладного речення. Особливості узгодження присудка з підметом. Способи вираження підмета. Типи присудків: простий і складений (іменний і дієслівний). Способи їх вираження.

Другорядні члени речення у двоскладному й односкладному реченні

Означення узгоджене й неузгоджене. Прикладка як різновид означення. Додаток. Типи обставин за значенням. Способи вираження означень, додатків, обставин. Порівняльний зворот. Функції порівняльного звороту в реченні (обставина способу дії, присудок).

Односкладні речення

Грамматична основа односкладного речення. Типи односкладних речень за способом вираження та значенням головного члена: односкладні речення з головним членом у формі присудка (означено-особові, неозначено-особові, узагальнено-особові, безособові) та односкладні речення з головним членом у формі підмета (називні). Способи вираження головних членів односкладних речень. Розділові знаки в односкладному реченні.

Речення з однорідними членами

Узагальнювальні слова в реченнях з однорідними членами. Речення зі звертанням. Звертання непоширені й поширені. Речення зі вставними словами, словосполученнями, реченнями, їх значення. Речення з відокремленими членами. Відокремлені означення, прикладки – непоширені й поширені. Відокремлені додатки, обставини. Відокремлені уточнювальні члени речення. Розділові знаки в односкладними членами.

Складне речення

Ознаки складного речення. Засоби зв'язку простих речень у складному:

- 1) інтонація й сполучники або сполучні слова;
- 2) інтонація.

Типи складних речень за способом зв'язку їх частин: сполучникові й безсполучникові. Сурядний і підрядний зв'язок між частинами складного речення

Складносурядне речення

Єднальні, протиставні та розділові сполучники в складносурядному реченні. Сміслові зв'язки між частинами складносурядного речення.

Складнопідрядне речення

Складнопідрядне речення, його будова. Головне й підрядне речення. Підрядні сполучники й сполучні слова як засоби зв'язку у складнопідрядному реченні. Основні види підрядних речень: означальні, з'ясувальні, обставинні (місця, часу, способу дії та ступеня, порівняльні, причини, наслідкові, мети, умовні, допустові). Складнопідрядні речення з кількома підрядними, їх типи за характером зв'язку між частинами:

- 1) складнопідрядні речення з послідовною підрядністю;
- 2) складнопідрядні речення з однорідною підрядністю;
- 3) складнопідрядні речення з неоднорідною підрядністю

Безсполучникове складне речення

Типи безсполучникових складних речень за характером смислових відношень між складовими частинами-реченнями:

- 1) з однорідними частинами-реченнями (рівноправними);
- 2) з неоднорідними частинами (пояснюваною і пояснювальною).

Розділові знаки в безсполучниковому складному реченні.

Складні речення з різними видами сполучникового й

безсполучникового зв'язку

Складні речення з різними видами сполучникового й безсполучникового зв'язку.

Способи відтворення чужого мовлення

Пряма й непряма мова. Речення з прямою мовою. Слова автора. Заміна прямої мови непрямою. Цитата як різновид прямої мови. Діалог.

Стилістика

Стилі мовлення (розмовний, науковий, художній, офіційно-діловий, публіцистичний), їх основні ознаки, функції.

Орфоепія

Відображення вимови голосних (наголошених і ненаголошених) через фонетичну транскрипцію.

Відображення вимови приголосних звуків:

- 1) [дж], [дз], [дз'];
- 2) [г];
- 3) [ж], [ч], [ш], [дж];
- 4) груп приголосних (уподібнення, спрощення);
- 5) м'яких приголосних;
- 6) подовжених приголосних.

Вимова слів з апострофом.

Орфографія

Правопис літер, що позначають ненаголошені голосні [e], [и], [o] в коренях слів. Спрощення в групах приголосних. Сполучення *йо,ьо*. Правила вживання м'якого знака. Правила вживання апострофа. Подвоєння букв на позначення подовжених м'яких приголосних і збігу однакових приголосних звуків. Правопис префіксів і суфіксів. Позначення чергування приголосних звуків на письмі. Правопис великої літери. Лапки у власних назвах. Написання слів іншомовного походження. Основні правила переносу слів з рядка в рядок. Написання складних слів разом і через дефіс. Правопис складноскорочених слів. Написання чоловічих і жіночих імен по батькові, прізвищ. Правопис відмінкових закінчень іменників, прикметників. Правопис *н* та *nn* у прикметниках і дієприкметниках, *не* з різними частинами мови.

Розвиток мовлення

Загальне уявлення про спілкування й мовлення; види мовленнєвої діяльності; адресант і адресат мовлення; монологічне й діалогічне мовлення; усне й писемне мовлення; основні правила спілкування. Тема й основна думка висловлювання. Вимоги до мовлення (змістовність, логічна послідовність, багатство, точність, виразність, доречність, правильність). Текст як середовище функціонування мовних одиниць. Основні ознаки тексту: зв'язність, комунікативність, членованість, інформативність. Зміст і будова тексту, поділ тексту на абзаци, мікротеми. Способи зв'язку речень у тексті. Класифікація текстів за сферою використання, метою, структурними особливостями. Тексти різних стилів, типів, жанрів мовлення.

СПИСОК РЕКОМЕНДОВАНОЇ ЛІТЕРАТУРИ

- 1 Юшук І. П. Практикум з правопису української мови. - К.: Освіта, 1994.
- 2 Шевелева Л. А. Український правопис у таблицях. - Харків: Світ дитинства, 1998.
- 3 Фурдуй М. 1. Українська мова. Практикум з правопису. - К.: Либідь, 2004.
- 4 Пазяк О. М. Українська мова: Практикум. - К.: Либідь, 2001.
- 5 Український правопис. - К.: Наукова думка, 1994.
- 6 Шевчук С. В. Українська мова 10-11 кл. Збірник диктантів. - К.: Вища школа, 1999.
- 7 Чукіна В. Ф. Граматика української мови в таблицях і схемах. - К.: Логос, 1997.
- 8 Глазова О. П. Українська орфографія: тренувальні вправи, контрольні завдання, диктант. - Харків, 2004.

Методичні рекомендації та критерії оцінювання

Тексти диктантів адаптовані відповідно до правопису української мови (Український правопис. Академія наук України, Інститут мовознавства ім. О.О. Потебні, Інститут української мови. Український правопис. 4-те видання, виправлене й доповнене. — К.: Наукова думка, 1993. — 240 с. Або: Український правопис. Вид. стереотипне. - Національна академія наук України. Інститут мовознавства ім. О.О. Потебні, Інститут української мови. - Київ: Наукова думка, 2000. - 240 с.), згідно з нормами сучасної літературної української мови. Орфографічні та пунктуаційні правила мають бути представлені в кожному тексті достатньою кількістю прикладів, у т.ч. 4-5 складними випадками, винятками з правил правопису (наприклад, орфограмами на правопис ненаголошених голосних у словникових словах чи на правопис великої букви у складних власних назвах, пунктограмами у складних безсполучникових реченнях чи при відокремлених членах речення тощо). Текст екзаменаційного диктанту є основною формою перевірки орфографічної та пунктуаційної грамотності, тому має бути для абітурієнтів доступним за обсягом, змістом, складністю. Обсяг диктанту відповідає нормам і вимогам Програми. Враховуючи час, відведений для проведення вступного випробування, вимоги щодо рівня мовної та мовленнєвої грамотності, що важливо для подальшої професійно-освітньої підготовки, обсяг диктанту на базі основної школи (9 кл) має складати 180 - 200 слів. При цьому враховуються як слова самостійних частин мови, так і службових. У разі орфографічної чи пунктуаційної складності тексту обсяг не повинен перевищувати 180 слів.

При перевірці диктантів помилки підкреслюються, класифікуються, виносяться відповідними позначками на поля. Диктант оцінюється однією оцінкою на основі таких критеріїв: помилки в тому самому слові, тобто повторюваному слові однієї форми, або в коренях споріднених слів враховуються як одна помилка; помилки у різних морфемах спільнокореневих слів або одного слова на одне правило, у різних словах на те саме правило

вважаються різними помилками (дві чи більше); орфографічні та пунктуаційні помилки оцінюються однаково; розрізняють грубі і негрубі помилки. При визначенні негрубих помилок слід орієнтуватися на вимоги щодо сучасного рівня мовленнєвої грамотності, типів помилок і визначення негрубих помилок, передбачених Листом № 1/11-934 від 04.03.04р. «Критерії оцінювання навчальних досягнень учнів у системі загальної середньої освіти». -Київ: І ступінь, 2004р. МОН України, Академія педагогічних наук України. До негрубих відносяться помилки: — у складних винятках з усіх правил;

- у написанні великої літери в ускладнених (чи маловідомих) власних назвах;
- у разі, коли замість однієї пунктограми поставлена інша, допустима в даному випадку;
- при заміні українських букв російськими (у разі фонетичної відповідності);
- у випадках, що вимагають розрізнення не і ні (*ніхто інший не..., не хто інший, як...*);
- при пропуску одного із сполучуваних знаків або порушенні їх послідовності.

Підкреслюються, але не враховуються помилки, що спотворюють звуковий склад («дулпо» замість «дупло»), пропуск абзаців. Пропуск абітурієнтом у тексті диктанту слова з орфограмою враховується як орфографічна помилка. виправлення неправильного написання на правильне підкреслюються, як помилки не виносяться, але при наявності в диктанті більше п'яťох виправлень чи більше п'яťох уникань переносу слів оцінка знижується на один бал (але не до зниження кількості балів, що визначають початковий рівень знань -1,2, 3), про що екзаменатор робить запис біля виставленої оцінки.

Бали, що визначають високий рівень знань абітурієнта (12, 11, 10), не виставляються за наявності трьох і більше виправлень, а екзаменатор записує мотивацію виставленої оцінки. При виставленні оцінки за письмову роботу (диктант) екзаменатор дає стисло мотивацію оцінок лише у сумнівних випадках, типу зазначених вище. *Наприклад: 0 — «11» (одинадцять балів — високий рівень знань). За відсутності помилок оцінка знижена на один бал, бо в роботі допущені виправлення. Підписи екзаменатора і голови предметної екзаменаційної комісії.*

Письмова робота з української мови у формі диктанту надає можливість об'єктивно перевірити писемну (орфографічну й пунктуаційну) грамотність абітурієнтів. Диктант триває одну астрономічну годину.

Методика проведення диктанту є традиційною, однак проведення вступного випробування у формі диктанту має певні особливості. Спочатку екзаменатор читає весь текст, після чого не дає ніяких пояснень щодо його змісту, лексичного значення слів – у разі необхідності, правописних особливостей. Після прочитання всього тексту читає перше речення, абітурієнти уважно слухають. Далі це речення диктується для запису частинами, як правило, один раз. Після того, як вступники запишуть речення,

екзаменатор читає його повністю з метою перевірки. Таким чином диктується кожне речення тексту.

Екзаменатор обов'язково вказує місце поділу тексту на абзаци. Після запису всього тексту він читає його ще раз, роблячи більш тривалі паузи між реченнями і надаючи змогу ретельно перевірити написане й виправити допущені помилки.

Текст потрібно диктувати виразно, відповідно до норм літературної вимови в такому темпі, щоб абітурієнти встигли вільно його записати.

Диктант оцінюється однією оцінкою на основі таких критеріїв:

- орфографічні та пунктуаційні помилки оцінюються однаково;
- повторювані помилки (в одному і тому ж слові, яке повторюється в диктанті кілька разів) вважаються однією помилкою; однотипні помилки (на одне й те саме правило), але у різних словах вважаються різними помилками;
- розрізняють грубі помилки й негрубі (винятки з усіх правил; написання великої букви в складних власних назвах; правопис прислівників, утворених від іменника з прийменниками; заміна одного розділового знака іншим; заміна українських букв російськими, випадки, коли замість одного знака поставлений інший; випадки, що вимагають розрізнення не і ні - у сполученнях не хто інший, як...; не що інше, як...; ніхто інший не..., ніщо інше не ...; пропуск одного зі сполучуваних розділових знаків або порушення їх послідовності);
- орфографічні та пунктуаційні помилки на правила, що не включено до шкільної програми, виправляють, але не враховують. Також не вважають за помилку неправильну передачу так званої авторської пунктуації;
- за наявності в диктанті більше п'яти виправлень оцінка знижується на один бал.

Нормативи оцінювання диктанту

Бали	Кількість помилок	Бали	Кількість помилок
1	15-16 і більше	7	4
2	13-14	8	3
3	11-12	9	1+1(негруба)
4	9-10	10	1
5	7-8	11	1(негруба)
6	5-6	12	-

Запис оцінки в балах матиме вигляд: 4 – « 7» (сім балів - достатній рівень знань). — Підпис екзаменатора.

Правильність оцінки підтверджено підписом екзаменатора. Голова предметної екзаменаційної комісії додатково перевіряє роботи з оцінками, що відповідають високому та початковому рівням знань (12, 11, 10 та: 1, 2, 3), а також п'ять процентів інших робіт, підтверджуючи їх перевірку особистим підписом.

При визначенні правильності переносів слід керуватися орфографічними правилами переносу слів (Академія наук України, Інститут мовознавства ім. О.О. Потебні, Інститут української мови. Український правопис. 4-те видання, виправлене й доповнене. - К.: Наукова думка, 1993. - 58 - 59. Або: Український правопис. Вид. стереотипне. - Національна академія наук України. Інститут мовознавства ім. О. О. Потебні, Інститут української мови. - Київ: Наукова думка, 2000 р., ст. 58 - 59).

Частини слів з одного рядка в другий слід переносити за складами: *гай-ка, зошит, книж-ка, ко-ло-дязь, паль-ці, са-дів-ник, Хар-ків*. При цьому:

1. Не можна розривати сполучення літер дж, дз, які позначають один звук. Отже, переносити можна лише так: *гу-дзик, хо-джу*. Якщо **дж**, **дз** не становлять одного звука (це буває, коли д належить до префікса, а ж або з -до кореня), то їх слід розривати: *над-звичай-ний* (а не *на-дзвичайний*), *під-жив-ляти*, (а не *під-живляти*).
2. Апостроф і м'який знак при переносі не відокремлюються від попередньої літери: *бур'-ян* (а не *бур —'ян, бу—р'ян*), *кіль-це* (а не *кіль-ьце*), *Лук'-ян* (а не *Лук- 'ян*), *низько* (а не *низ-ько*).
3. Одна літера не залишається в попередньому рядку й не переноситься в наступний: *ака-де-мія* (а не *а-кадемія*), *Ма-рія* (а не *Марі-я*), *олі-вець* (а не *о-ліеець*). Так само не можна поділяти на частини для переносу такі двоскладові слова, як *або, моя, око, шия* тощо.
4. При переносі складних слів не можна залишати в кінці рядка початкову частину другої основи, якщо вона не становить складу: *багатоступінчастий* (а не *багатос-тупінчастий*), *восьми-гранний* (а не *восьмиг-ранний*), *далеко-східний* (а не *далекос-хідний*).
5. Не можна розривати ініціальні аббревіатури, а також комбіновані аббревіатури, які складаються з ініціальних скорочень цифр: *АЕС, ЛАЗ-105, МАГАТЕ, МАУ, НТШ, УАПЦ*.
6. У решті випадків, які не підходять під викладені вище правила, можна довільно переносити слова за складами: *Дні-про йДніп-ро, Олек-сандра й Олек-сандра, сестра й сест-ра*. Це правило поширюється й на суфікси: *бли-зький і близь-кий, видавниц-тво і видавницт-во, галицький і галиць-кий, російський і російсь-кий, убо-зтво, убоз-тво й убозт-во, суспільс-тво, суспільст-во й суспіль-ство*.

Слід враховувати рекомендації щодо визначення правильності переносів на межі префікса - кореня, кореня - суфікса, керуючись правилами Українського правопису та рекомендаціями П.І. Ющука та

В.М. Русанівського (наприклад: рекомендовані переноси — без-звуч-ний, історич-ний, зу-стріч, при-йшов, а не: зуст-річ, беззву-чний, істори-чний).

Консультації перед вступними випробуваннями охоплюють основні систематизовані питання Програми з української (російської) мови для середньої загальноосвітньої школи, аналіз типових помилок вступників попередніх років з урахуванням системи законів і правил української орфографії та пунктуації відповідно до українського правопису. Особливу увагу вступників слід звернути на дотримання єдиного мовного режиму, правил переносу частин слів, культуру усного та писемного мовлення, на дотримання вимог єдиного мовного режиму.

Зміст і структура програми до співбесіди – за чинною програмою з української мови. Критерії оцінювання: склав / не склав, правильність наданих відповідей абітурієнта при складанні вступного випробування у формі співбесіди має становити не менше 55,5 %.